servation was the first documented record for Poland, accepted by the Polish Avifaunistic Commission.

Literatura

Hudson N. and Rarities Committee. 2010. Report on rare birds in Great Britain in 2009. British Birds 103: 562–638.

Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura", Wrocław.

Jacek Betleja
Dział Przyrody, Muzeum Górnośląskie
pl. Jana III Sobieskiego 2, 41-902 Bytom
betleja@muzeum.bytom.pl

Drugie stwierdzenie szlamca długodziobego *Limnodromus scolopaceus* w Polsce

Dnia 29.09.2011 w godzinach popołudniowych prowadząc obserwacje ptaków na stawach rybnych w Objezierzu (pow. obornicki, woj. Wielkopolskie), zaobserwowałem młodego szlamca długodziobego *Limnodromus scolopaceus*. Ptaka żerującego na mulistym dnie stawu w towarzystwie kilku kszyków *Gallinago gallinago* zauważyłem z grobli z odległości około 300 metrów. Podczas próby podejścia na mniejszą odległość, różnogatunkowe stadko siewkowców spłoszyło się i przeleciało w pobliże miejsca, z którego przyszedłem. Udając się tam, już z daleka w grupie czajek *Vanellus vanellus*, brodźców śniadych *Tringa erythropus*, kwokaczy *T. nebularia* oraz batalionów *Philomachus pugnax* odnalazłem charakterystyczną sylwetkę. Ptaka obserwowałem przez lornetkę 10×42 oraz lunetę 30×60 w sprzyjających warunkach atmosferycznych, ze słońcem, z odległości 80–100 m. Przy użyciu telefonu komórkowego wykonałem przez lunetę kilka zdjęć dokumentacyjnych bardzo niskiej jakości. Informację o odkryciu ptaka telefonicznie przekazałem kilku znajomym obserwatorom. Po 20–30 minutach obserwacji ptak wraz z innymi siewkowcami odleciał w inną część stawu. Po pojawieniu się pierwszych obserwatorów i ponowieniu poszukiwań, jeszcze przed zmierzchem części z nich udało się go zaobserwować w locie. Następnego dnia ptak został ponownie odnaleziony i był obserwowany wielokrotnie w tym miejscu aż do 17.10.2011 (www.clanga.com).

Opisywany ptak zachowaniem oraz sylwetką w locie najbardziej przypominał kszyka z wystającymi poza ogon nogami. Wielkością był zbliżony do kwokacza, jednak z grubszą szyją i mniej wysmukłą sylwetką. Dziób prosty i długi, dwukrotnie dłuższy niż głowa. Nogi barwy zielonoszarej, krótsze niż u rycyka. Ogólny ton upierzenia brązowoszary. Na głowie wyraźnie widoczna jasna brew sięgająca od nasady dzioba aż za oko. Pierś szarawa, bez kreskowania. Pióra płaszcza z wyraźnie ciemniejszymi środkami tworzyły łuskowaty wzór. Lotki trzeciorzędowe jednolicie szare, pozbawione jakichkolwiek wzorów. Pokrywy podogonowe białawe z wyraźnym, ciemnym kreskowaniem. W locie u ptaka widoczny biały klin na plecach, mniejszy jednak niż u kwokacza oraz delikatny, biały pasek terminalny na skrzydłach. Żerując ptak brodził po boki ciała w wodzie i przez większą część czasu trzymał w niej zanurzoną głowę.

Obserwacja uzyskała akceptację Komisji Faunistycznej i jest drugim udokumentowanym stwierdzeniem szlamca długodziobego w Polsce. Pierwszej obserwacji niedojrzałego osobnika tego gatunku dokonano w dniach 29.10–01.11.2009 na stawach pod Zatorem (Betleja

Fot. 1. Szlamiec długodzioby *Limnodromus scolopaceus*, stawy Objezierze, wrzesień–październik 2011 (fot. M. Radziszewski) – *Long-billed Dowitcher, Objezierze fishponds, September–October 2011*

2012). Poza tym w kraju miało miejsce pięć obserwacji ptaków z rodzaju *Limnodromus* sp. nieoznaczonych do gatunku (Tomiałojć & Stawarczyk 2003).

Szlamiec długodzioby zasiedla obszary północno-wschodniej Syberii, od Półwyspu Czukockiego po przylądek Vankarem na północy i dorzecze rzeki Anadyr. Występuje także na zachodnich i północnych wybrzeżach Alaski oraz wyspie Św. Wawrzyńca. Jego główne zimowiska obejmują południową część kontynentu północnoamerykańskiego do Gwatemali (Cramp 1998). Sporadycznie zalatuje do Europy. Notowany głównie na Wyspach Brytyjskich, gdzie od 1950 do 2010 roku został stwierdzony ponad 203 razy (Rogers & Rarities Committee 2011). W głębi kontynentu szlamiec długodzioby pojawia się zdecydowanie rzadziej: w Belgii do roku 2007 stwierdzony 5, a w Holandii i w Niemczech do roku 2009 odnotowany odpowiednio 22 oraz 9 razy (Deutsche Seltenheitenkommission 2008, 2010, Vandegehuchte & BAHC 2009, Ovaa et al. 2010). Rozkład malejącej częstotliwości stwierdzeń szlamca długodziobego z zachodu na wschód Europy może wskazywać na głównie północnoamerykańskie pochodzenie notowanych ptaków. Także za takim pochodzeniem opisywanego osobnika przemawia występowanie silnych północnozachodnich wiatrów poprzedzających stwierdzenie w Wielkopolsce.

Dziękuję serdecznie Michałowi Radziszewskiemu za użyczenie na potrzeby artykułu zdjęć dokumentujących obserwację szlamca długodziobego z dnia 30.09.2011 oraz informacje o stwierdzeniach opisywanego gatunku na Wyspach Brytyjskich.

Summary: Second record of the Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopace*us in Poland. On 29 September 2011 a juvenile Long-billed Dowitcher was seen and photographed at Objezierze fish ponds in Wielkopolska region. However, it was recorded by many observers at the same location until 17 October. Detailed description of the bird is given and occurrence of the species in Europe is

discussed. This observation was the second fully documented record for Poland, accepted by the Polish Avifaunistic Commission.

Literatura

Betleja J. 2012. Pierwsze stwierdzenie szlamca długodziobego *Limnodromus scolopaceus* w Polsce. Ornis Pol. 53: 59–61.

Cramp S. (ed.). 1998. The Complete Birds of theWestern Palearctic on CD-ROM. Oxford University Press.

Deutsche Seltenheitenkommission. 2008. Seltene Vogelarten in Deutschland von 2001 bis 2005. Limicola 22: 249–339.

Deutsche Seltenheitenkommission. 2010. Seltene Vogelarten in Deutschland 2009 (mit Nachträgen 2001–2008). Limicola 24: 233–286.

Ovaa A., Groenendijk D., Berlijn M. & CDNA. 2010. Rare birds in the Netherlands in 2009. Dutch Birding 32: 363–383.

Rogers M.J. & the Rarities Committee. 2011. Report on rare birds in Great Britain in 2010. Brit. Birds 104: 555–600.

Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura", Wrocław.

Vandegehuchte M. & BAHC. 2009. Zeldzame vogels in België in 2007. Natuur. Oriolus 75: 113–121.

Paweł Szymański
Zakład Ekologii Behawioralnej, Instytut Biologii Środowiska UAM
Umultowska 89, 61-614 Poznań
paweelszymanski@gmail.com